

muhafazakâr düşünce

DİJİTAL ÇAĞDA SİYASET

Politics in the Digital Age

kadim

MUHAFAZAKÂR DÜŞÜNCE/THE JOURNAL OF CONSERVATIVE THOUGHT

6 aylık yerel süreli düşünce dergisi

Yıl Year: 20 • Sayı Issue: 67 • temmuz july - aralık december 2024

ISSN 1304-8864

Kadim Yayınları Adına Sahibi/Owner: Serhat Buhari Baytekin
Genel Yayın Yönetmeni/General Director: Yunus Şahbaz
Genel Koordinatör/Administrative Coordinator: Üzeyir Tekin
Sorumlu Yazı İşleri Müdürü/Managing Editor: Fatih Yıldız
Türkçe Yazım ve Dil Editörü/Turkish Spelling and Language Editor: Ayşen Alpasar
Yabancı Dil Editörü/ Foreign Language Editor: Okan Aslan
Tasarım/Design: Eda Korkmaz

Editör/Editor

Dr. Yunus Şahbaz

Yayın Kurulu/Editorial Board

Prof. Dr. Ahmet Özcan, Millî Savunma Ü.
Prof. Dr. Ahmet Yıldız, F.S.M. Vakfı Ü.
Prof. Dr. Bengül Güngörmez Akosman, Uludağ Ü.
Prof. Dr. Cemal Fedayi, Kırıkkale Ü.
Prof. Dr. Fatih Duman, Hitit Ü.
Prof. Dr. Hamit Emrah Beriş, Çukurova Ü.
Prof. Dr. Mahmut Hakkı Akin, İstanbul Medeniyet Ü.
Prof. Dr. Murat Çemrek, Necmettin Erbakan Ü.
Prof. Dr. Mustafa Altunoğlu, Anadolu Ü.
Prof. Dr. Şaban Kardeş, TOBB Ü.
Prof. Dr. Zeyneb Çağlıyan İçener, İstanbul Ticaret Ü.
Doç. Dr. Mehmet Kocaoğlu, Necmettin Erbakan Ü.
Doç. Dr. Metin Özkan, Çukurova Ü.
Doç. Dr. Öner Buçukçu, Ankara Yıldırım Beyazıt Ü.
Doç. Dr. Vahdettin Işık, İbni Haldun Ü.
Dr. Ahmet Helvacı, İçişleri Bakanlığı
Dr. Necdet Subaşı
Dr. Selman Salim Kesgin, Kızılay
Dr. Üzeyir Tekin
Hamdi Turşucu, CB İletişim Başkanlığı

Danışma Kurulu/Advisory Board

Prof. Dr. Ahmet Güner Sayar, Beykent Ü.
Prof. Dr. Bedri Gencer, Yıldız Teknik Ü.
Prof. Dr. Bekir Berat Özipek İstanbul Medipol Ü.
Prof. Dr. Birol Akgün, Ankara Yıldırım Beyazıt Ü.
Prof. Dr. Bülent Arı, İstanbul Ü.
Prof. Dr. Davut Dursun, Sakarya Ü.
Prof. Dr. Halis Çetin, Cumhuriyet Ü.
Prof. Dr. Kenan Gürsoy, İstanbul Aydın Ü.
Prof. Dr. M. Şükrü Hanioğlu, Princeton Ü.
Prof. Dr. Naci Bostancı, Ankara Hacı Bayram Veli Ü.
Prof. Dr. Nazım İrem, İstanbul Aydın Ü.
Prof. Dr. Ömer Çaha, İstanbul Ticaret Ü.
Prof. Dr. Ömer Torlak, İstanbul Ticaret Ü.
Prof. Dr. Richard Gamble, Hillsdale College
Prof. Dr. Süleyman Seyfi Öğün
Annette Y. Kirk, The Russell Kirk Center
Beşir Ayvazoğlu

YÖNETİM YERİ/CONTACT

Cevizlidere Mahallesi, 1245. Sokak, 8/A, Çankaya/ANKARA

Telefon/Phone: 0-312 431 21 55

E-posta/E-mail: muhafazakardd@gmail.com

Genel ağ/Web: www.muhafazakar.com

HAZIRLIK/PREPARATION

Uluslararası Piri Reis Kültür Ajansı / www.pirireisajans.com
info@pirireisajans.com

BASKI/PRINT

Baskı Tarihi/Print Date: Aralık 2024

Baskı Yeri/Print Address: Vadi Grafik Tasarım ve Reklamcılık Ltd. Şti. Sertifika Numarası: 47479

Muhafazakâr Düşünce Dergisi, Kadim Yayınları tarafından yayımlanmaktadır.
Kadim Yayınları, ENDERUN Tanıtım Hizmetleri LTD. ŞTİ.'nin tescilli markasıdır.

Muhafazakâr Düşünce ulusal hakemli bir dergidir. Yılda 2 sayı yayımlanır ve Türkçe ve İngilizce makalelere, çevirilere, analizlere ve kitap eleştirilerine yer vermektedir. Dergide yayımlanan makalelerden yazarları sorumludur. Yayımlanan makaleler EBSCOhost tarafından taranmakta ve makalelerin İngilizce özetleri indeksin servisinde yer almaktadır.

TUBİTAK - ULAKBİM TR Dizin tarafından dizinlenmektedir.

bu sayıda

muhafazakâr düşünce'den
preface

TAKDİM / 7

araştırma makalesi
research articles

**Dijital Çağda Sosyal Bilimler:
Mukallit Sosyal Bilimler Çağı**
Social Sciences in the Digital Age:
the Age of Imitative Social Sciences
UTKU AYBUDAK / 12

Dijitalleşme ve Demokrasinin Krizi
Digitalization and the Crisis of Democracy
SEFA MERTEK / 38

Bir Dijital Siyasal Gerçeklik Olarak Post-Truth
A Digital Political Reality as Post-Truth
ARMAĞAN ÖZTÜRK / 60

**Sosyal Medyanın Türk Seçmenin Bilgilenme
ve Oy Verme Davranışındaki Etkisi**
The Impact of Social Media on Turkish Voters'
Receiving Information and Voting Behavior
HAYRULLAH YANIK / 74

**Dijital Çağda Siyasallık: Şahit, Şahitlik ve
Şahitlik Çağı Üzerine Düşünceler**
The Political in the Digital Age: Reflections on
Witness, Witnessing, and the Age of Witnessing
SÜMEYYE SAKARYA / 104

**Dijital Çağda İslami Tarikat ve Cemaatlerin
Kentsel Siyaset Üzerindeki Etkileri**
The Effects of Islamic Orders and Communities on
Urban Politics in the Digital Age
ABDULMENAF TURAN - YEKBUN MEHMETAĞAOĞLU / 126

**Medyada Nefret Söylemi Kapsamında Yeniçağ
Gazetesi'nde Sığınmacı Konulu İçeriklerin Analizi**
Analysis of Refugee-Related Content in Yeniçağ Newspaper
Within the Context of Hate
Speech in the Media
YUSUF ÖZKIR / 146

**Nicelleştirilmiş Benliğin ve Politik
Katılımının Eleştirisi**
The Critique of Quantified Selfhood and
Political Participation
ABDUSSAMED ÖZBEK / 180

Değişim ve Dönüşümün Eşiğinde Siber Savaş

Cyberwarfare on the Threshold of Change
and Transformation

ŞUAY NİLHAN AÇIKALIN - TEKİN BAYKIZ / 200

Dijital Diplomasi Perspektifinden

Recep Tayyip Erdoğan'ın Filistin Diplomasisi

Recep Tayyip Erdoğan's Palestine Diplomacy From the
Perspective of Digital Diplomacy

MUSTAFA BOSTANCI / 222

Politik Hukukbilim Çerçevesinde

Dijital Anayasacılık

Digital Constitutionalism Within the Framework of
Political Jurisprudence

CEMİL CACA ARSLAN / 238

derkenar
postscripts

Edmund Burke'te Fransız Devrimi Eleştirisi

Criticism of the French Revolution in Edmund Burke

FATİH DUMAN / 268

Pandemi, Sağlık ve Adalet

Pandemic, Health and Justice

MEHMET KOCAOĞLU / 310

Muhafazakârlığın İkinci Kurucusu Russell Kirk'te

Değişim Anlayışı

The Concept of Change in Russell Kirk, the Second
Founder of Conservatism

FATİH YILDIZ - CELALETTİN GÜNGÖR / 334

Yeşil Düşüncede Çevrecilik ve Ekolojizm

Hakkında Bir Değerlendirme

An Evaluation of Environmentalism and
Ecologism in Green Thought

MAHMUT ÖZDEMİRKOL / 360

kitap incelemesi
book interview

Modern Political Campaigns:

**How Professionalism, Technology,
and Speed Have Revolutionized Elections**

BÜŞRA ÖZEN / 377

- 1. Muhafazakâr Düşünce** ULAKBİM indeksinde taranan, ulusal hakemli bir bilimsel dergidir. Her sayıda farklı dosya konuları işlenir; bunun yanı sıra dosya dışı önemli çalışmalara da yer verilir.
- Gönderilecek çalışmalarda sosyal bilimlerde yaygın ve kabul edilmiş kaynak gösterme yöntemlerinden (APA) herhangi biri, kendi içinde tutarlı olmak koşuluyla kullanılabilir. Çalışmaların mutlaka kaynakçası yapılmalıdır.
- Çalışmalarla birlikte, 250 kelimeyi aşmayan Türkçe ve İngilizce özet, 10 kelimeyi geçmeyecek şekilde Türkçe ve İngilizce anahtar kelimeler iletilmelidir. Ayrıca yazarla irtibat için gerekli iletişim bilgileri de gönderilmelidir.
- Muhafazakâr Düşünce**'ye gönderilen çalışmalar, Times New Roman tipinde, bir buçuk aralıklı olarak A4 boyutunda 22 sayfayı (En az 3.500 en fazla 6.500 kelime,) geçmeyecek şekilde düzenlenmelidir.
- Muhafazakâr Düşünce**'de yayınlanacak çalışmaların imlâ ve noktalamasında yazarın tercihleri geçerlidir; ancak sehven yapıldığı varsayılan hatalar düzeltilir.
- Gönderilen çalışmaların yanıtlama süresi 60 gündür. Bu süre içerisinde yanıtlanmayan çalışmalar ulaşmamış demektir. Çalışmalarla ilgili, hakemlerden edinilen olumlu ya da olumsuz görüş, çalışmanın yazarına bildirilir; gerekli düzeltmeler istenir.
- Muhafazakâr Düşünce**'de yayınlanan çalışmaların fikrî sorumluluğu yazarlarına aittir. Yayın için kabul edilen çalışmaların yayın hakkı **Muhafazakâr Düşünce**'ye aittir.
- Muhafazakâr Düşünce**'de yayınlanan polemik konusu olan çalışmalarda yazarlara en fazla 2 kez cevap yazma hakkı tanınır.
- Muhafazakâr Düşünce**'de yayınlanan çalışmaların yazarlarına yazıların bulunduğu sayıdan iki adet; yayın ve danışma kuruluna ise her sayıdan birer adet gönderilecektir.

Araştırma ve Yayın Etiği

- 10.** Muhafazakar Düşünce Dergisi bilimsel araştırmaların ve yayınların gerektirdiği evrensel etik kurallar dikkate alarak hazırlanmaktadır. Dergimizin esas aldığı ve Committee on Publication Ethics (COPE) tarafından yayınlanan etik kurallara www.muhamfazakar.com/etik adresinden erişebilirsiniz.

MUHAFAZAKÂR DÜŞÜNCE'DEN

DİJİTAL ÇAĞDA SİYASET

İnsanlık tarihi ilk dönemlerden itibaren, o döneme damga vuran değişim ve dönüşümlerle anılmaktadır. Neolitik çağdan devrimler çağına uzanan süreçte toplumsal, iktisadî ve siyasî değişiklikler insanlık tarihine damga vurmuştur. Fakat son 3-4 yüzyılda tarihin akışı hızlanmış ve daha önce asırları bulan radikal değişiklikler birkaç on yılda gerçekleşir hâle gelmiştir. Dolayısıyla son birkaç yüzyıldır sanayi ve teknolojiadaki hızlı gelişmeler toplumsal süreçleri; toplumsal süreçler de siyasal süreçleri daha önceki devirlerden daha hızlı ve daha radikal bir şekilde değiştirmekte ve dönüştürmektedir.

1990'larda internetin, 2010'lardan itibaren de sosyal medya ve dijital platformların yaygınlaşmaya başlaması toplumsal süreçleri de yakından etkilemiştir. Yaygınlaşan ve bir anlamda demokratikleşen iletişim imkânları sosyal ve dolayısıyla siyasal ilişki biçimlerini de dönüştürmektedir. Toplumsal ilişkiler artık daha geçici bağlar üzerine tesis edilmekte; siyasal aidiyetler daha kolay ve hızlı değişebilmektedir. 1950'lerde televizyonun yaygınlaşmaya başlaması kitle toplumu yaratacağı endişesiyle siyasal süreçler için bir risk olarak görülürken, günümüzde televizyonun etki ve kapasitesinden çok daha hızlı bir iletişim ve medya iklimi söz konusudur. Böyle bir iklimde siyasal mekanizmaların, karar alma süreçlerinin, oy verme davranışlarının da değişmesi ve dönüşmesi kaçınılmazdır.

Medya ve iletişim teknolojilerindeki değişim ve dönüşümler çağımızı bir dijital çağ haline getirmiştir. Dijital çağ bilgi ve enformasyon üretim ve dağıtım mekanizmalarını kökten dönüştürmüş ve bu da siyasal ilişkiler, siyasal davranış biçimlerini yeniden dizayn etmektedir. Kitleler daha kolay manipüle edilebilmekte, yalan ve yanlış bilgiler daha hızlı yayılabilmektedir. İletişim ve medya ekosisteminin getirdiği imkânların toplumu daha hızlı bilgilendirdiği ve böylece kamusal müzakere kültürü temin ettiği yönündeki iyimser yaklaşımlar günümüzde daha fazla sorgulanmaktadır. Bilgi, medya ve iletişim üçgeni ve bunların beslediği demokrasinin krizi tartışmaları siyasal tartışmaların merkezinde yer almaktadır. Seçime katılım oranları, merkez ve anaakım partilerin oy oranlarındaki düşüşler, seçim kampanyalarında mitingler gibi geleneksel yöntemler yerine sosyal mecraların daha fazla öne çıkması dijital çağda siyaset yapma biçiminin diğer tezahürleridir.

Diđer yandan dijital çağ sadece siyasî ve felsefî anlamda değil; sosyal bilimlerin her alanını etkileyen bir olgu durumuna gelmiştir. Savaşlardan diplomatik ilişkilere, üniversitenin ve sosyal bilimlerin misyonundan eğitim tasavvurunun dönüşümüne topyekûn bir kırılımla karşı karşıyayız. Bu itibarla, Muhafazakâr Düşünce Dergisi olarak, dijital çağda siyaseti merkeze alarak, bir dijital çağ tartışması ortaya koymaya çalıştık.

Bu sayıda birbirinden farklı konularda ve ilgi çekici makalelere yer verdik. Günümüzde demokrasinin krizi tartışmalarını ele alan Sefa Mertek'in "Dijitalleşme ve Demokrasinin Krizi" makalesi dosyamızın ilk makalesidir. Utku Aybudak'ın "Dijital Çağda Sosyal Bilimler: Mukallit Sosyal Bilimler Çağı" makalesi ise günümüzde sosyal bilimlerin günümüzdeki mahiyetini sorunsallaştırmaktadır. Yine bu kapsamında; Armağan Öztürk "Bir Dijital Siyasal Gerçeklik Olarak Post-Truth"; Hayrullah Yanık "Sosyal Medyanın Türk Seçmeninin Bilgi-lenme ve Oy Verme Davranışındaki Etkisi"; Sümeyye Sakarya "Dijital Çağda Siyasallık: Şahit, Şahitlik ve Şahitlik Çağı Üzerine Düşünceler"; Abdulmenaf Turan ve Yekbun Mehmetağaoğlu "Dijital Çağda İslami Tarikat ve Cemaatlerin Kentsel Siyaset Üzerindeki Etkileri"; Yusuf Özkır "Medyada Nefret Söylemi Kapsamında Yeniçağ Gazetesi'nde Sığınmacı Konulu İçeriklerin Analizi"; Abdussamed Özbek "Nicelleştirilmiş